

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY
PALACKÉHO V OLOMOUCI

KATEDRA ASIJSKÝCH STUDIÍ

**Analýza japonských směrových sloves "kuru" a "iku" na
pozadí češtiny**

**An Analysis of the Japanese Directional Verbs "Kuru"
and "Iku" in Comparison to Czech**

Bakalářská diplomová práce

Vypracovala: Rusudan Chochiya

Vedoucí práce: Mgr. Ivona Barešová, Ph.D.

2009

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité prameny.

V Olomouci,

.....
podpis

Anotace

Cílem této práce je zkoumání specifik použití japonských směrových sloves 来る a 行く.

Klíčová slova: kuru, iku, japonština, ruština, směr, pohyb, prostor, čas, sloveso

V této práci se budu věnovat lexikálním specifikům užití sloves kuru a iku – přicházet a odcházet, která svědčí o jistém rozdílu v prostorovém a v časovém vnímání a také o tom, jak je tento rozdíl vyjádřen v češtině, ruštině a japonštině. Výzkum těchto specifik nepředstavuje jen velký zájem o jazykovědu a o úspěšné osvojení si cizího jazyka, ale také o chápání specifik národní mentality. Kromě toho budu v této práci zkoumat pomocný aspekt užití sloves, který poukazuje na trvání nebo směřování děje vyjádřené slovesem v přechodníkovém tvaru, ke kterému jsou slovesa くる a いく připojena.

Děkuji Mgr. Ivoně Barešové, Ph.D. za konzultace, rady a připomínky,
které mi během psaní bakalářské diplomové práce poskytla.

.....
podpis

Obsah

Úvod.....	6
1. Gramatický aspekt sloves 来る a 行く	8
1.1 Časování sloves podle kmenů	8
1.2 Nepřechodná slovesa, slovesný způsob	10
1.3. Vyjádření směřování činnosti, místa určení a směru pohybu.	13
2. Sloveso 行く	16
2.1. 行く jako významové sloveso označující činnost v prostoru	19
2.2. Sloveso いく jako pomocné sloveso	21
3. Sloveso 来る	24
3.1. Sloveso 来る jako významové sloveso označující činnost v prostoru	24
3.2. Sloveso くる jako pomocné sloveso.....	26
4. Vidové tvary prostorového a časového směřování děje.....	31
4.1. Varianty významových souvislostí v konstrukcích ~ て/で+いく/くる označujících pohyb v prostoru	32
4.2. Užití konstrukcí ~ て/で + いく/くる pro popis vývoje děje v čase	38
4.3. Užití pomocného slovesa くる v konstrukcích označujících počátek děje.	39
4.4. Užití konstrukcí ~ て/で+いく/くる pro popis změny stavu	41
5. Odlišné chápání směru v japonštině na pozadí češtiny.....	42
Závěr	45
Resumé.....	47
Bibliografie.....	48

Úvod

Kategorie prostoru a času existují v chápání všech národů a projevují se ve zvláštnostech užití sloves směřování. Výzkum těchto specifik představuje nejen velký zájem o jazykovědu a o úspěšné osvojení si cizího jazyka, ale také o chápání specifik národní mentality. Konkrétně slovesa vyjadřující přiblížení a oddálení poukazují na to, jak se cítí mluvčí v prostoru. V japonštině jsou slovesy směřování slovesa 来る a 行く – *přicházet* a *jít*. Jejich užití má řadu specifik, která jsou zkoumána v této práci.

Při psaní této práce a zkoumání zvláštností užívání sloves pohybu 行く a 来る jsem ve většině případů vycházela z prací ruských japanistů. Můj výběr literatury byl ovlivněn jak tradicí ruské japanistiky, tak i dostupností a různorodostí vědecké literatury. Přestože mají tato slovesa velký lingvistický a psychologický význam, existuje jen málo prací, které se speciálně věnují zvláštnostem jejich užití. Například ruský japanista Lavrentěv zkoumá slovesa směřování zároveň s jinými slovesy, která se v japonštině užívají zvláštním způsobem. Jiný známý ruský odborník v oblasti japanistiky A. J. Danilov narozdíl od Lavrentěva tato slovesa nejen rozlišuje, ale ve srovnání jejich užívání také dostatečně přesně a srozumitelně analyzuje jejich vzájemné sémantické rozdíly.

Avšak nehledě na to, že existuje řada výzkumů, jejichž závěry se staly základem této práce (jejich seznam je uveden níže), je třeba zdůraznit, že všichni autoři zkoumali gramatické tvary, ve kterých mají slovesa くる a いく pomocný význam.

V této práci se také budu věnovat pomocnému aspektu užití těchto sloves. (Kapitoly: Sloveso いく jako pomocné sloveso; Vidový tvar na て/で + いく; Sloveso くる jako pomocné sloveso; Vidový tvar na てくる; Vidové tvary prostorového a časového směřování děje). Kromě toho budu v této práci, jejímž cílem je zkoumání specifik užití sloves směřování v japonštině, zkoumat také lexikální zvláštnosti jejich užití. Ty svědčí o jistém rozdílu v prostorovém a

časovém vnímání a o tom, jak je tento rozdíl vyjádřen v ruštině, češtině, angličtině a japonštině.

V japonštině slovesa 来る a 行く nezávisle na tom, jestli se užívají v samostatném nebo pomocném významu, poukazují na směřování děje, který probíhá jak v čase, tak i v prostoru. Tyto jevy budu zkoumat na konkrétních příkladech které objasní jejich praktické užití v odpovídajících kapitolách této práce.

1. Gramatický aspekt sloves 来る a 行く

Sloveso je v japonštině charakterizováno těmito kategoriemi: přechodnost – nepřechodnost, časování, slovesný způsob (rozlišuje se 5 kategorií slovesného způsobu vyjadřujících: souhlas, zápor, přání, pravděpodobnost a rozkaz), čas a slovesný rod.

Gramatické formy sloves se vytváří připojováním odpovídajících přípon ke slovesným kmenům, kterých má japonština pět. V závislosti na koncovce se všechna slovesa dělí do tří skupin: slovesa 1. časování (第一変化), 2. časování (第二変化) a slovesa nepravidelného časování (特殊変化)¹.

1.1 Časování sloves podle kmenů

Podle koncovky by mělo být sloveso 行く řazeno mezi slovesa 1. časování a sloveso 来る mezi slovesa 2. časování, avšak jejich ohýbání podle kmene je výjimkou z pravidel, proto patří ke skupině nepravidelných sloves. Ale co se týče slovesa 行く, tradiční ruská japanistika ho narozdíl od jiných řadí ke slovesům 1. časování. Obě interpretace mají své příčiny: podle koncovek slovesa 行く by bylo správné ho řadit ke slovesům 1. skloňování, které se časují podle vzoru pravidelných sloves s koncovkou *-iku* jako například sloveso 引く:

Ohýbání podle kmene:

Sloveso   引く   行く

---

¹第一変化(だいいちへんか); 第二変化(だいにへんか); 特殊変化(とくしゅうへんか).

1. kmen	ひか	いか
2. kmen	ひき	いき
3. kmen	ひく	いく
4. kmen	ひけ	いけ
5. kmen	ひこう	いこう
Překlad	táhnout	jít

Avšak minulý čas od slovesa 行く nebude いった, jak by se dalo očekávat v případě slovesa prvního časování, které se časuje podle vzoru pravidelných sloves 引く - ひいた, 聞く - きいた atd., ale いった.

Totéž se týká i přechodníkového tvaru, to znamená, že přechodník od slovesa 行く nebude いて, jak by se dalo očekávat v případě slovesa prvního časování, které se časuje podle vzoru pravidelných sloves 引く - ひいて, 聞く - きいて atd, ale いて.

V případě slovesa 来る, ruská i česká lingvistická tradice řadí toto sloveso 来る společně se všeobecně používaným a slovtvorným slovesem する do skupiny nepravidelných sloves. Vysvětluje se to tím, že narozdíl od slovesa 行く, které se podle kmenů časuje jako pravidelné sloveso a pouze v tvaru minulého času má tvar, který je výjimkou z pravidel, u slovesa 来る jsou výjimkami z pravidel všechny tvary.

Pro názornost srovnáme časování podle kmene pravidelného slovesa 降る se slovesem 来る:

Sloveso	降る	来る
1. kmen	ふ	こ
2. kmen	ふ	き
3. kmen	ふる	くる
4. kmen	ふれ	くれ
5. kmen	ふろう	こよう
minulý čas	ふった	きた
-te tvar	ふって	きて
Překlad	padat	přijít

1.2 Nepřechodná slovesa, slovesný způsob

Slovesa 来る/行く (přijít/jít) jsou slovesy pohybu a v souvislosti s tím se řadí mezi nepřechodná slovesa. To znamená, že nevyjadřují děj směřovaný na objekt, který je vyjádřený předmětem s partikulí を. Slovesa pohybu předpokládají existenci prostoru a času, ve kterém k tomuto pohybu dochází. Přitom obě slovesa vyjadřují přemístování (行く ve směru od mluvčího, 来る ve směru k mluvčímu) a ne způsob, o čemž se zmíním později.

Nejrozsáhlejším a zajímavým tématem, které se týká tvoření slovesných tvarů, je slovesný způsob. Co se týče sloves 来る/行く, v mnoha případech se slovesný způsob tvoří jako u pravidelných sloves a v mnoha jiných případech se jedná o výjimky.

Například slovesným způsobem vyjadřujícím souhlas v přítomném čase obou sloves je třetí kmen, který je shodný s lexikálním tvarem a zároveň je tvarem přítomného času s významem budoucího času:²

来る - přicházet, přicházím, přijdu

行く - jít, jdu, půjdu

Minulý čas slovesného způsobu vyjadřujícího souhlas obou sloves je také shodný s tvarem minulého času:

来た - přišel, přicházel

行った - šel, procházel

Narozdíl od tvaru slovesného způsobu vyjadřujícího souhlas, který je v obou případech lexikálním tvarem a má pouze přípony *-uru* a *-ku*, se záporný tvar obou sloves, a stejně tak i všech ostatních, tvoří ne jednou, ale několika příponami: *-nai*, *-zu*, *-nu* (*-n* v hovorovém tvaru):

バスが来なくて歩いてきました。 – *Autobus nepřijel, a tak jsem přišel pěšky.*³

遅いで行かんでもいい。 – *Není třeba spěchat.*⁴

Přací způsob sloves 来る / 行く se stejně jako v ostatních případech tvoří připojením přípony *-tai* k druhému slovesnému kmeni (avšak je třeba brát ohled na to, že druhý slovesný kmen slovesa 来る tvoří výjimku):

君も彼もきっとスキウに行きたいだろう。 – *Pravděpodobně si ty i on chcete jít zalyžovat.*⁵ (podle toho se přípona „přání“ *tagaru*, která je tvarem vzniklým z přípony *tai+garu* připojuje ke druhému slovesnému kmeni)

---

² Sevostjanova A.A.: Nihongo no džidóši. Živoj Jazyk, Moskva 2006, str.60

³ Lavrentěv, B.P.: Nihongobunpósankóšo. Živoj Jazyk, Moskva 2005, str.93

⁴ Lavrentěv, B.P.: tamtéž, str.96

⁵ Lavrentěv, B.P.: Nihongobunpósankóšo. Živoj Jazyk, Moskva 2005, str.152

私はいい映画がありますのでみなが私のところに遊びにきたがっています。

- Protože mám dobrý film, všichni ke mně chtějí přijít.

Slovesný způsob vyjadřující pravděpodobnost se stejně jako u jiných sloves vyjadřuje pátým kmenem, avšak v tomto případě je třeba mít na paměti, že pátý kmen slovesa 来る je výjimkou:⁶

来る -přicházet   来よう -pravděpodobně přijde (来る だろう)

行く -jít   行こう -pravděpodobně půjde (行く だろう)

Je zajímavé, že v tomto případě se způsobem vyjadřujícím pravděpodobnost podle ruského lingvisty B. P. Lavrentěva nazývá tvar, který je v jiných zdrojích definován jako přizvání ke společné činnosti nebo jako záměr děje.⁷

Například 学校へ行こう je třeba přeložit jako „pojdme do školy“, třebaže užití slovesa v pátém tvaru ve spojení se slovesem 思う označuje záměr děje:

学校へ行こうと思います。 – chystám se (přemýšlím) jít do školy.

Způsob vyjadřující pravděpodobnost u sloves 来る / 行く může být vytvořen stejně jako u ostatních sloves připojením koncovky だろう/でしょう k třetímu slovesnému kmeni:

来るだろう(でしょう)/行くだろう (でしょう) – asi přijde/asi půjde

行くらしい/来るらしい – zdá se, že půjde/zdá se, že přijde

---

⁶ Sevostjanova A.A.: Nihongo no džidóši. Živoj Jazyk, Moskva 2006, str. 38

⁷ Lavrentěv, B.P.: tamtéž, str.144

1.3. Vyjádření směřování činnosti, místa určení a směru pohybu.

Slovesa 行く, 来る, 帰る na rozdíl od sloves, které jim odpovídají v češtině a v ruštině, nejsou slovesa dějová, ale jednorázová, což často vede k četným chybám, kterých se v japonštině dopouštějí začátečníci. Těmito slovesy v durativním vidu není možné překládat fráze typu „Právě jdu do školy“ nebo „On jde k nám“. Ty se vyjadřují jinými slovesy (například 向かう –směřovat, jít směrem). 私は学校へ向かっています。 – „Právě jdu do školy“. Mohou se překládat také úplně jinými prostředky.

私はちょっと学校へ行くところです。 - Právě jdu do školy.

彼は今こちらへ来る途中です。(=ここに向かってるところです).⁸ - Jde k nám.

Místo určení a směr pohybu jsou často označeny slovním spojením se slovem ところ (místo). Pokud chceme vyjádřit směřování pohybu k určitému místu, tak japonsky nemůžeme říct: „Jel jsem ke kamarádovi“, „Šel jsem k rodičům“ nebo „Šli k tabuli“. V japonštině to bude vyjádřeno následujícím způsobem: „Jel jsem k místu pobytu (kde se nachází) přítele“, „Šel k místu, kde se nacházela tabule“.

友達のところへあそびに行きました。Šel jsem ke kamarádovi na návštěvu.

ジョンさんは黒板のところへ行きました。John šel k tabuli.

Avšak pokud potřebujeme vyjádřit opakovanost děje se slovesy 行く a 来る, jako například v ruštině a češtině *chodit, přicházet, chodit (jezdit) sem a tam*, to znamená nevyjadřovat trvání děje, ale několikeré konání pohybu v prostoru,

---

⁸ Danilov, A.J.: Japonskij jazyk: Glagol: Kategorija vida. Muravej- Gaid, Moskva 2001, str.46

můžeme užít tvar たり(行ったり- chodit, 来たり- přicházet, 行ったり来たり- chodit sem a tam.

Existují ale i výjimky, například můžeme slyšet: 彼は日本に行っています。 - “*Odjel do Japonska*“. V tomto případě jde o to, že odjel do Japonska a momentálně tam je.

Jak již bylo zmíněno, význam směru se vyjadřuje dvěma způsoby: pomocí směrové partikule へ a pomocí partikule に. Je nutno poukázat, že pádem se v japonštině rozumí spojení podstatného jména s pádovým ukazatelem, které je funkčně srovnatelné s morfolgickou kategorií pádu v ohebných jazycích.

Zvláštností japonského jazyka je to, že pádové ukazatele jsou značně odlučitelné od podstatného jména. To znamená, že mezi podstatným jménem a pádovým ukazatelem mohou stát omezovací částice, přístavky nebo vsuvky. Kategorie pádových ukazatelů je jednou z nejspornějších kategorií v současné japonské lingvistice. Jednotliví autoři různými způsoby určují i konkrétní složení kategorií pádových ukazatelů.⁹ Avšak vazba sloves 行く a 来る s pády nevyvolává rozpory.

V současném jazyce se ve významech směru a adresáta činnosti směrovací pád へ prakticky neliší od odpovídajících významů třetího pádu (pádový ukazatel に).¹⁰ Třetí pád směru に je také hovorovější.¹¹

兄は今アメリカへ(に)行っています。 - *Můj starší bratr (odjel a) je teď v Americe.*

母は今ここへ(に)来ています。 *Moje matka (přišla a) je teď tady.*

⁹ Lavrentěv, B.P.: Nihongobunpósankóšo. Živoj Jazyk, Moskva 2005, str.25

¹⁰ Lavrentěv, B.P.: tamtéž, str.39

¹¹Prjachina, L. V.: Grammatika japonského jazyka dlja studentov pervogo kursa. ACT, Vladivostok 1998, str.61

Jednou z funkcí pádového ukazatele に, kromě adresáta činnosti a směru, je označení cíle a určení:¹²

勉強に行く - *jít (jet) studovat*

Pádový ukazatel に se v tomto významu užívá také v případě druhého kmene sloves pohybu. To znamená, že větný člen poukazující na cíl pohybu může být vyjádřen jedním podstatným jménem s partikulí に nebo spojením podstatného jména ve čtvrtém pádu (を) s podstatným jménem slovesným (druhý slovesný kmen) ve třetím pádu (に):¹³

本を取りに来た。 - *Přišel, aby si vzal knihu.*

Ve větách se slovesy pohybu jsou často větné členy, které označují místo určení nebo cíl. V takových případech není vhodné použít dvakrát stejný pádový ukazatel. Jako příklad použijeme několik vět sestavených podle schématu “AへBに行きます”:

あなたは日本へ何をしに行きますか。 - *Proč jedeš do Japonska?*

私は日本へ勉強に行きます。 - *Jedu do Japonska studovat.*

私は日本へ文学の勉強をしに行きました。 - *Přijel jsem do Japonska studovat japonskou literaturu.*

---

¹² Lavrentěv, B.P.: tamtéž, str.35

¹³ Lavrentěv, B.P.: Nihongobunpósankóšo. Živoj Jazyk, Moskva 2005, str.35

Větný člen poukazující na cíl pohybu může být vyjádřen jedním podstatným jménem s partikulí に nebo spojením podstatného jména ve čtvrtém pádu (を) s podstatným jménem slovesným (druhý slovesný kmen) ve třetím pádu (に):

本を取りに来た。 – *Přišel, aby si vzal knihu.*

2. Sloveso 行く

Sloveso 行く můžeme považovat za sloveso s konkrétním lexikálním významem, a také za pomocné sloveso, které vyjadřuje trvání nebo směřování děje slovesa v přechodníkovém tvaru, ke kterému je připojeno. Je třeba zmínit, že pokud se podle japonsko-českého slovníku¹⁴ sloveso 行く čte jako いく, tak v japonsko-ruských slovnících¹⁵ a výkladových slovnících japonštiny musíme sloveso 行く hledat pod slovem ゆく.

Podle výkladového slovníků japonštiny 広辞苑(こうじえん)¹⁶ má sloveso いく (ゆく) tyto významy:

- přemístění do cílového místa (目的地にむかいますむ):

大学へ行く - *chodit do školy (instituce)*, 海へ行く - *jet k moři*, プラハ

へ行く - *jet do Prahy*. V tomto případě je třeba si všimnout toho, že

---

¹⁴ Krouský, I.: Japonsko Český Slovník. LEDA, Praha 2005, str.168

¹⁵ Lavrentěv, B.P.: Gendaiwarodžiten. Živoj jazyk, Moskva 2004.

¹⁶ 新村出編: 広辞苑、東京 1955、str.2172

sloveso 行く vystupuje jako přívlastek, a tak může označovat cílové místo:

東京へ行く電車- *vlak jedoucí do Tokia*; 行く先 - *cílové místo*.

- jít pěšky (あるいて進む):

この距離を十分で行きます- *ujít tuto vzdálenost za 10 minut*;

なみき道を行く- *jít alejí*

森の中を行く – *jít lesem*

- odcházet (立ち去る):

行ったきりで帰ってこない- *odešel a nevrátil se*

- časový průběh (年月時日が経過する):

年は行く- *roky jdou*

Na základě výše uvedeného je patrné, že sloveso 行く je většinou slovesem pohybu vyjadřujícím děj, který probíhá od určitého časového momentu nebo z určitého místa a které je orientováno do budoucna nebo dopředu.

Je nutné zdůraznit, že sloveso 行く může být užito:

- pro obrazné označení pohybu v prostoru a v čase ve směru od mluvčího (např. *ztrácet se z dohledu*) nebo pohybu jako takového:

私の眼鏡がどこへいった。 – *Kam zmizely moje brýle?*

行く年をおくる – *loučit se s končícím (odcházejícím) rokem*

これは年がいつている。 – *Je starý.*

行く水 – *proudící voda*, 川の早く行く流れ – *rychle tekoucí říční tok*,

行く水に影を落とす – *vrhat stín na plynoucí vodu*

彼は行くところまでいかなければやまない – *všechno dovádí do konce*

(doslova - nezastaví se, dokud nedojde tam, kam šel).

彼は行くとして必ずはなしである – *ať se pustí do čehokoli, všechno*

mu jde (doslova- jestliže se rozhodl jít, nic mu nebude překážkou).

二度と彼の家へ行かない – *víc už k němu nepůjdu*

- pro obrazné vyjádření změny stavu:

嫁に行く – *vdát se (vdávat)*¹⁷

Sloveso 行く se používá pro vyjádření úspěšného provedení nějaké činnosti: *すべてはじゅんちょでいきます。* – „*všechno jde podle pořádku*“

(doslova) v kladném tvaru, a naopak neúspěšného v záporném tvaru – *試験はうまくいかなかった*- „*zkouška proběhla neúspěšně*“.

V hovorové podobě sloveso 行く v kladném a záporném tvaru vyjadřuje žádoucí nebo nežádoucí podobu činnosti, a také úspěšnost nebo neúspěšnost zamýšleného cíle, tedy kladný nebo záporný vztah mluvčího k tomu, co se odehrává. Například:

パーティ - に私は日本料理を作りたいと思います。行きますか。

– *Chystám se na večírek uvařit japonská jídla. Půjde to?* (ve smyslu „je to v pořádku?“, „hodí se to?“)

いいえ、そんなことは行きません。チェコの料理も作ってください。

– *Ne, to nejde. Uvař i česká jídla.*

---

¹⁷ Lavrentěv, B.P.: Gendaiwarodžiten. Živoj jazyk, Moskva 2004, str.643

テレビを見る代わりに本を読みましょう。そうすれば行きますか。 - *Místo toho, abychom se dívali na televizi, budeme číst knihu. Dobře?* (doslova „Půjde to?“)

いいえ、行きません。 - *Ne, to nám nevyhovuje.* (doslova „nepůjde to“)

Konkrétně se zákaz činnosti vyjadřuje slovesem v přechodníkovém tvaru て(で) + は + sloveso いく ve čtvrtém kmeni¹⁸: 入ってはいけない - *nelze vejít*, 食べてはいけない - *nelze jíst*.

2.1. 行く jako významové sloveso označující činnost v prostoru

Jestliže je sloveso 行く považováno za významové sloveso s ohledem na pohyb jako takový, je možné rozdělit jeho použití do čtyř kategorií, přičemž každá z nich odpovídá na určité tázací slovo. V případě označení činnosti v prostoru se sloveso 行く používá:

- a) v úplném tvaru, jestliže je možné zadat otázku „kam“ a rozumí se konkrétní místo¹⁹:

どこへ行きますか。 - *Kam jedete?*

プラハからオロモウツへ行きます。 - *Jedu z Prahy do Olomouce.*

- b) v úplném tvaru se sloveso 行く může používat i pro vyjádření pohybu v prostoru, přičemž není ukazatelem směru, ale vyjádřením způsobu

¹⁸ Sevostjanova A.A.: Nihongo no džidóši. Živoj Jazyk, Moskva 2006, str.52

¹⁹ Šklovskij, I. G.: Praktičeskij sintaksis japonskogo jazyka. Torsing, Moskva 2005, str.344

pohybu. V tom případě je tázacím slovem „čím“²⁰ a rozumí se konkrétní druh dopravního prostředku:

バスで行きます。 - *Jedu autobusem.*

電車で行きます。 - *Jedu vlakem.*

- c) pohybem nemusí být míněn jen směr nebo konkrétní prostředek, ale i způsob přesunu v prostoru. Tázacím slovem v tomto případě je slovo „jak“. Sloveso 行く se používá ve spojení se slovesem, které je významovým nositelem odpovědi na otázku a má tvar v přechodníku.

どう行きますか。 - *Jak půjdeš?*

歩いて+いきます。 - *Půjdu pěšky.*

飛んで+いきます。 - *Poletím letadlem.*

走て+いきます。 - *Poběžím.*

(významové sloveso) + (sloveso pohybu)

- d) pohyb může poukazovat na cíl a odpovídat na otázku „z jakého důvodu (na co)“.²¹

何のために行きますか。 - *Proč (Z jakého důvodu) tam jdeš?*

見に行きます。 - *Jdu se dívat.*

食べに行きます。 - *Jdu se najíst.*

V jedné výpovědi tedy můžeme sloveso 行く použít několikrát v různých tvarech a významech ve vztahu jak k životným, tak i k neživotným předmětům. Například:

---

²⁰ Šklovskij, I. G.: tamtéž, str.345

²¹ Předmět s pádovým ukazatelem NI charakterizuje situaci, ve které je realizována činnost slovesa v prostoru a čase, poukazuje na cíl a adresáta, příčinu a výsledek činnosti. Šklovskij, I. G.: Praktičeskij sintaksis japonského jazyka. Torsing, Moskva 2005, str.345

明日は映画見に行く代わりにプラハへ行く電車でパルドビツェへ行ってついたら喫茶店まで歩いていきましょう。五分で行きます。行きますか。

– *Zítva místo toho, abychom se dívali na film, pojedeme do Pardubic vlakem, který jede do Prahy, a až přijedeme, tak půjdeme do kavárny pěšky. Dorazíme za pět minut. V pořádku?*

2.2. Sloveso いく jako pomocné sloveso

Jako pomocné sloveso se sloveso いく používá v případě, že jde o činnost, která probíhá v čase nebo v prostoru. V tomto případě se いく používá ve spojení se slovesem v přechodníkovém tvaru (sloveso + て + いく). Přitom činnost, která probíhá jak v čase, tak v prostoru, probíhá ve směru do budoucna nebo od události či momentu, od kterého se počítá čas.²²

この町では新しい研究所が創立されたからハイテクノロジーが発展していきます。 – *Protože v tomto městě budují nová výzkumná centra, rozvíjí se špičkové technologie.*

親しいものでも、長い間離れていると、だんだん疎遠になっていく。

– *Dokonce mezi blízkými lidmi, kteří jsou odloučeni na dlouhou dobu, nastává odloučení.*²³

---

²² Lavrentěv, B.P.: Nihongobunpósankóšo. Živoj Jazyk, Moskva 2005, str.130

²³ Lavrentěv, B.P.: tamtéž, str.131

Kromě toho se tvar *ていく* používá při nepřetržité nebo opakované činnosti od daného momentu k neurčitému momentu v budoucnosti nebo od momentu v minulosti k neurčitému momentu, který následuje:

これから段々暖かくなっていくでしょう。 - *Od teď bude stále tepleji (doslova tepleji a tepleji).*

勉強は難しくなっていくでしょう。 - *Učit se bude stále složitější (doslova složitější a složitější).*

病気は段々進んでいった。 - *Nemoc více a více pokročila.*²⁴

- A také při vzdálenosti děje od mluvčího v prostoru

日が西の地平線に沈んでいく。 - *Slunce mizí za horizontem na západě.*²⁵

Je třeba zdůraznit, že výše uvedené tvrzení, a zejména použití významového slovesa v přechodníkovém tvaru se slovesem *いく*, poukazuje na vztah mluvčího k dění. V daném případě může být tato věta chápána jako výpověď člověka, který pozoruje západ slunce. Pokud by byl konstatován pouze fakt, že slunce zapadá na západě, místo slovesa *いく* bude použito sloveso *いる*.

日が西の地平線に沈んでいる。 - *Slunce mizí za horizontem na západě.*

Je třeba zmínit i odlišnosti v použití tvaru *～ていく* v přítomném a minulém čase. Pokud je tvar *～ていく* použit v přítomném čase, tvar označuje buď trvalý děj nebo děj, který se rozvíjí a probíhá v přítomnosti:

みなのアフリカの国々ではたくさんの人が飢えて死んでいく。 -
V afrických zemích mnoho lidí umírá hladu.

---

²⁴ Lavrentěv, B.P.: tamtéž, str. 132

²⁵ Lavrentěv, B.P.: tamtéž, str. 131

次々と大木が切り倒されていきます。 – *Pokácené velké stromy padají jeden za druhým.*²⁶

Použití tvaru ~ ていく v minulém čase označuje počátek a vývoj děje v minulosti:

語十年代古い木材の家が破壊されて新しいマンションが建設されていきました。 – *Od 50. let se začaly staré dřevěné domy bourat a stavět nové obytné domy.*

Jak již bylo zmíněno, základním významem tvaru ~ て/で + いく je takové pokračování děje, které je charakterizováno vzdálením činnosti subjektu (objektu) od mluvčího nebo jiného subjektu a pokračováním činnosti od určitého momentu k neurčitému momentu, který bude následovat (také od momentu řeči k neurčitému momentu v budoucnosti). V případech, kdy základní významové sloveso označuje pohyb, je tvar ~ て/で + いく antonymický k tvaru ~ て/で + くる. Stejně tak jako sloveso 来る není sloveso 行く po tvaru ~ て vždy pomocným slovesem.

これは彼が忘れていったものです。²⁷ – *Tu věc zapomněl (nechal) on.*

V tomto příkladu část věty 彼が忘れて není příslovečným určením způsobu nebo příčiny ve vztahu ke slovesu いく. Není také vedlejší větou příčinnou. 忘れていった – vidový tvar slovesa 忘れる。

救急車は走っていった。²⁸ – *Vozidlo záchranné služby odjelo.*

---

²⁶ Lavrentěv, B.P.: Nihongobunpósankóšo. Živoj Jazyk, Moskva 2005, str.131

²⁷ Lavrentěv, B.P.: tamtéž, str.131

V tomto příkladu 走って není přechodníkovým tvarem základního slovesa いった a nemůže být z věty vynecháno.

Podrobněji bude tento gramatický jev rozebraný v kapitole 4.1.

3. Sloveso 来る

V japonštině může být sloveso 来る stejně tak jako sloveso 行く použito jak v samostatném lexikálním tvaru, tak i jako pomocné sloveso. Jako sloveso, které vyjadřuje pohyb v prostoru (viz výše), 来る vyjadřuje děj ve směru k mluvčímu. Použití slovesa 来る jako pomocného slovesa, stejně tak jako v případě slovesa 行く, poukazuje na počátek nebo konec děje, který je vyjádřen slovesem použitým v přechodníkovém tvaru, nebo na vznik, počátek a konec stavu nebo okolnosti vyjádřené podstatným jménem.

3.1. Sloveso 来る jako významové sloveso označující činnost v prostoru

Podle výkladového slovníku japonštiny 国語辞典(こくごじてん)²⁹ má sloveso 来る tyto významy:

- 1) přicházet, přijíždět
- 2) nastávat (o ročním období nebo nějaké události)

---

²⁸ Lavrentěv, B.P.: tamtéž, str.131

²⁹西尾実: 国語辞典。岩波書店、東京、1965, str. 276

3) vyplývat, stávat se (jako důsledek něčeho)

Podrobněji to prozkoumáme na příkladech:

- 1) přicházet, přijíždět, jít sem (ve směru k mluvčímu, přiblížení k mluvčímu nezávisle na tom, jestli se to týká životného nebo neživotného předmětu)³⁰:

昨日私の友達が来た。 – *Můj přítel včera přišel.* (v tomto případě je třeba zdůraznit, že sloveso 来る – “přicházet“ poukazuje zejména na pohyb v prostoru směrem k mluvčímu nezávisle na tom, kde se nachází).

バスが来た。 – *Autobus přijel.* (v tomto případě to mohou říct ti, kteří čekají na autobus na zastávce na obou stranách ulice, protože jde o to, že cílem příjezdu nejsou konkrétní čekající lidé, ale zastávka. Totéž se dá říct například i o autu, které přijelo k člověku, který na něj čekal, dokonce i když zastavilo dost daleko od něj na opačné straně ulice – 車が来た, protože v tomto případě nemá význam místo, ale sám fakt příjezdu auta k tomu, kdo na něj čeká).

荷物はまだ来ていない。 – *Zavazadla ještě nedorazila.*

台風が来た。 – V případě, že se mluvčí nachází na území zasaženém tajfunem. Jestliže jde o přiblížení tajfunu k místu vzdálenému od mluvčího, například - *na Japonsko se přihnul tajfun* - je třeba použít neutrální ちかずいて – „přiblížil se“ nebo pokud jde o trajektorii pohybu tajfunu, tak 台風は南からへ行った – *tajfun jde z jihu na sever.*

- 2) nastávat (o ročním období, stavu nebo nějaké události):³¹

春が来る。 – *Přijde jaro.*

連休は来る。 – *Přijde víkend.* (několik dní za sebou)

³⁰ Lavrentěv, B.P.: Gendaiwarodžiten. Živoj jazyk, Moskva 2004, str.327

³¹ Lavrentěv, B.P.: tamtéž, str. 328

Zvláštností použití slovesa 来る v tomto případě je to, že místo, na kterém se nachází mluvčí, nemá význam. Důraz je kladen na přiblížení v čase od momentu řeči.

- 3) vyplývat, stávat se – používá se pro vyjádření souvislosti příčiny a důsledku, a sice pro označení formování kterýchkoli stavů nebo okolností, které vznikly na základě této příčiny:³²

過労から来た病気。 – *Nemoc z vyčerpání.*

本を読むことから知識が来ます。 – *Znalosti přichází se čtením knih.*

3.2. Sloveso くる jako pomocné sloveso

Jako pomocné sloveso, jak již bylo zmíněno, くる poukazuje na počátek děje nebo stavu, který je vyjádřen slovesem v přechodníkovém tvaru. Pro názornost uvedeme příklad, který jsme již použili při zkoumání slovesa いく:

これから段々暖かくなっていくでしょう。³³ – *Od teď bude stále tepleji(doslova tepleji a tepleji).*

Jak již bylo zmíněno, v tomto případě je vyjádřen stav od momentu v minulosti k neurčitému momentu, který bude následovat. Avšak v této větě může být použito i sloveso くる:

これから段々暖かくなってくるでしょう。 – Například se dá říci, že pokud je důraz kladen nejen na objektivní charakteristiku okolnosti nebo procesu, ale i na

³² Šklovskij, I. G.: Praktičeskij sintaksis japonskogo jazyka. Torsing, Moskva 2005, str.307

³³ Lavrentěv, B.P.: Nihongobunpósankóšo. Živoj Jazyk, Moskva 2005, str.132

nějaké „zapojení“ mluvčího do procesu, věta může obsahovat takové nuance jako je rozdíl mezi „oteplí se“ a „bude tepleji“.³⁴

Je třeba podotknout, že práce o slovese 来る napsané odborníky na japonštinu z různých zemí se v menší nebo větší míře liší v rozboru sémantického významu tohoto slovesa. Tato okolnost je vysvětlována tím, že do různých jazyků se sloveso 来る může překládat různými slovy a stejně tak ho každý zkoumá z pohledu vlastního jazyka. Tak například podle názoru odborníka na japonskou lingvistiku Hui Yin³⁵ z Albertské univerzity (Kanada) je možné všechny výše uvedené příklady slovesa 来る považovat za příklady, ve kterých jsou vyjádřeny jeho „základní“ (basic meanings) významy. Avšak zároveň s tím Hui Yin poukazuje na možnost zkoumání významu slovesa 来る v závislosti na časovém bodu nebo na poloze, na kterou je směřován děj jako „central“ a „non central“ meanings.

Všechny výše uvedené příklady použití slovesa 来る podle jeho koncepce mohou být zařazeny mezi základní („basic“ nebo jinak „central“) významy tohoto slovesa.

Co se týká „non central“ významů, Hui Yin vyčleňuje tři kategorie:

- 1) Vyjádření děje, které označuje počátek procesu pohybu ve směru k zadanému bodu, který ale nebyl realizován. Tato kategorie je označována jako „begin to come“.

彼は日本へくる途中だったが帰った。 - *Jel do Japonska a vrátil se z půli cesty.*

---

³⁴ Lavrentěv, B.P.: tamtéž, str.133

³⁵ Hui Yin: Proceedings of the North West Linguistics Conference 2002, A Cognitive Approach to the Japanese Verb *Kuru* “Come”, http://edocs.lib.sfu.ca/projects/NWLC2002/NWLC2002_Proceedings_Complete_Volume.pdf, 15.08.2008

彼は途中まで来たが、気がかわって引き返した。³⁶ – *Ušel půl cesty, ale rozmyslel se a vrátil se zpátky.*

Autor klade důraz na fakt, že pohyb k zadanému bodu začal, ale nebylo ho dosaženo.

- 2) Označení děje, který vyjadřuje příchod, objevení se, kdy bod v čase nebo v prostoru, ze kterého pohyb začal, nemá význam a důraz je kladen na zakončení pohybu a dosažení zadaného bodu.

バスが来た。 – *Autobus přijel.*

荷物はまだきていない。³⁷ – *Kufry zatím nedorazily (doslova nedošly).*

- 3) Vyjádření děje, který začal a pokračuje v procesu pohybu. Jelikož v tomto případě je konečný časový bod v procesu, ale konečný bod pohybu je v budoucnosti, tak se sloveso くる v tomto případě používá pouze v přítomném čase.

台風が来る。 – *Tajfun se přibližuje.*

夏休みが来る。³⁸ – *Blíží se letní prázdniny.*

Na základě výše uvedených příkladů lze obecně říci, že Hui Yin při zkoumání způsobů použití slovesa くる věnuje největší pozornost časovému nebo prostorovému bodu, ve kterém začal pohyb (1), místu, kde má pohyb skončit (3) a faktu skončení děje (2). Avšak ve svých úvahách užívá anglická slovesa, která mohou být v češtině a v ruštině zaměněna slovesy s jiným významem, např. *objevit se – přicházet*. Tyto jsou úvahy zajímavé, avšak je třeba je posuzovat jako jednotlivý příklad pro konkrétní jazyk.

---

³⁶ Hui Yin: Proceedings of the North West Linguistics Conference 2002, A Cognitive Approach to the Japanese Verb *Kuru* “Come”, str.70

³⁷ Hui Yin: Proceedings of the North West Linguistics Conference 2002, A Cognitive Approach to the Japanese Verb *Kuru* “Come”, str.71

³⁸ Hui Yin: Proceedings of the North West Linguistics Conference 2002, A Cognitive Approach to the Japanese Verb *Kuru* “Come”, str.72

Jak již bylo zmíněno, v případě, kdy se jedná o děj probíhající v čase a prostoru, sloveso くる, stejně jako sloveso いく, může být použito ve spojení se slovesem v přechodníkovém tvaru (sloveso + てくる). Přitom děj, který probíhá jak v čase, tak i v prostoru, probíhá ve směru k mluvčímu nebo ve směru ke konkrétní události nebo místu v čase nebo v prostoru.

Základním významem ~ て/で + くる, jak jsem již zmínila, je ukončení děje, které je charakterizováno přiblížením děje (subjektu i objektu děje) k mluvčímu nebo jinému subjektu. Dále pak vývoj děje od momentu v minulosti k určitému momentu, který následuje (od minulého k přítomnému a od přítomného k budoucímu). Tento základní význam je realizován různě v závislosti na sémantice základního slovesa a kontextu. Je třeba brát v úvahu, že sloveso くる nemusí být vždy po tvaru ~ て pomocným slovesem.³⁹ Prozkoumáme to na příkladech rozdílu mezi samostatným a pomocným užitím slovesa くる:

1) 彼はオロモウツにプラハをとってきました。⁴⁰ – *Přijel do Olomouce přes Prahu.*

V tomto případě se vynechání přechodníkového obratu プラハをとって (*když projel Prahou*) neprojevuje na struktuře a významu hlavní části (*přijel do Olomouce*). Sloveso 来る zde vystupuje jako samostatné sloveso, které označuje pohyb, příjezd.

2) 辞書は明日私があの人からもらってきます。⁴¹ – *Slovník si od něj vezmu zítra (a přinesu ho sem).*

---

³⁹ Lavrentěv, B.P.: Nihongobunpósankóšo. Živoj Jazyk, Moskva 2005, str.127

⁴⁰ Lavrentěv, B.P.: tamtéž str.127

V tomto případě je významovým slovesem, které je použito v přechodníkovém tvaru (もらう – dostávat) a které nemůže být z věty vynecháno. Ačkoliv vynechání slovesa くる změní význam výpovědi, gramaticky nenaruší větu.

V tomto případě sloveso くる plní pomocnou funkci.

3) 日本語を勉強する人が増えてきました。⁴² – Vzrostl počet lidí, kteří se učí japonsky.

Zde ve tvaru ~て vystupuje jako základní, to znamená významové sloveso, které nemůže být z věty vynecháno. Vynechání slovesa くる nemění význam výpovědi (増えてきた – 増えた)⁴³. Pomocné sloveso くる přidává pouze doplňující upřesňující význam. Vyjadřuje zejména ukončení děje k současnému momentu, kdy má význam dokonání děje, o který se jedná.⁴⁴ Podrobněji bude tento gramatický jev rozebraný v kapitole 4.1.

---

⁴¹ Lavrentěv, B.P.: tamtéž str.127

⁴² Lavrentěv, B.P.: tamtéž, str.128

⁴³ Lavrentěv, B.P.: Nihongobunpósankóšo. Živoj Jazyk, Moskva 2005, str.129

⁴⁴ V řadě případů je užití slovesa くる v pomocném významu podobné užití slovesa しまう ve stejném významu, ačkoliv existují i podstatné rozdíly. Například pokud 増えてきました označuje završení činnosti k danému momentu, tak 食べてしまいました označuje snědl, ve smyslu, že už nic víc nezbylo, to znamená, že děj byl navždy ukončen.

Tvar ~てくる se v této funkci liší od tvaru na ~てしまう tím, že vyjadřuje pouze začátek nového stavu, ačkoliv se překlad slovesa v těchto dvou tvarech nemusí ničím lišit.

1. a) 雨が降ってきました。

b) 雨が降ってしまった。 Začalo pršet.

2. a) 空が晴れてきた。

b) 空が晴れてしまった。 Obloha se vyjasnila.

3. a) 難しくなってきた。

b) 難しくなってしまった。 Začalo být těžko.

V příkladech a) se jedná o počátek děje nebo stavu, zpravidla příznivého, v příkladech b) významy mohou být různé s ohledem na funkci ~てしまう: v příkladu 1 b) se nejedná o úplné zakončení děje, ale o uskutečnění děje, v jehož důsledku vznikl nový, zpravidla nepříznivý nebo inverzní stav. V příkladu 2 b) se jedná o úplné zakončení děje, avšak v určitém kontextu je možné ho interpretovat i jako nepříznivé změnění situace. V příkladu 3 b) je vyjádřen krajní stupeň nesnázi blížící k beznadějnosti. Věty, ve kterých jsou užitý tyto tvary, je tak třeba překládat s ohledem na tři faktory: gramatický význam, podmínky užití vidového tvaru, význam základního slovesa a

4. Vidové tvary prostorového a časového směřování děje

K prostorovému a časovému směřování děje se řadí dva vidové tvary, z nichž jeden ~ て/で+いく (pokud ho určujeme ve všeobecném tvaru) označuje prostorové a časové přiblížení a druhý ~ て/で + くる pak prostorové a časové vzdálení. Názory lingvistů se v otázce správnosti zkoumání těchto dvou vidových tvarů rozcházejí. Někteří lingvisté dávají přednost rozboru každého tvaru zvlášť, jiní si myslí, že je tento přístup neefektivní, protože funkce těchto tvarů nemohou být pochopeny v plném objemu. Myslím, že druhý přístup nejen že umožňuje srovnat tyto tvary, ale také napomáhá pochopit, nakolik jsou tyto formy vzájemně propojené.

Funkce, které v ruštině a češtině plní předpony poukazující na prostorovou spojitost (odejít–přijít, odjíždět–přijíždět) a analytické slovesné tvary charakterizující časovou určitost (rostl [minulý čas] – bude růst [budoucí čas], bojovali [dosud] – bude bojovat [do budoucna]) na sebe berou v japonštině tvary prostorového a časového směřování (向こうから走ってくる–向こうへ走っていく). Díky nim děj získává konkrétní podobu a je vázaný na mluvčího jako na časový nebo prostorový vztahový bod.

Přitom konkrétní významy pomocných sloves いく a くる vzájemně úzce souvisejí se sémantikou významového slovesa.

Podle významu rozdělil slovesa 行く a 来る známý ruský japanista A. J. Danilov. Jak již bylo řečeno, z jedné strany je dělí podle děje na: pohyb,

---

celkového kontextu. Větu 1 a) můžeme přeložit jako „začalo pršet“ a také „začíná pršet“, větu 1 b) jako „začalo pršet“ nebo „už lijí“, větu 2 a) jako „obloha se začíná vyjasňovat“, větu 2 b) jako „obloha se (úplně) vyjasnila“, větu 3 a) „začalo být těžko (hůř než předtím)“, větu 3 b) „začalo být úplně těžko“. Míra vyjádřenosti těchto významů může být regulována užitím příslovcí.

dlouhotrvající děj, vznik a změnu, a z druhé strany jako poukázání na vývoj děje v jednom ze dvou nejvýznamnějších rozměrů – prostoru a čase. Poté, co jsem se seznámila s jeho pracemi, si myslím, že při srovnání 来る a 行く se mu podařilo dostatečně přesně a srozumitelně rozebrat sémantické rozdíly mezi těmito slovesy, aniž by je jednotlivě rozebíral.

4.1. Varianty významových souvislostí v konstrukcích ~ て/ で+ いく

/ くる označujících pohyb v prostoru

Při označování pohybu v prostoru slovesa いく a くる, jak již bylo zmíněno v kapitolách 3.3. a 2.3., fakticky vystupují ve svém původním významu - odcházet/přicházet, vzdalovat se od mluvčího nebo přibližovat se k němu.⁴⁵ Jinak řečeno nejsou to vidové tvary sloves, ale dva samostatné děje, které jsou vyjádřeny dvěma slovesy, z nichž první je v přechodníkovém tvaru. Významové vzájemné vztahy mezi těmito dvěma ději můžeme rozdělit na 4 základní skupiny⁴⁶:

1) posloupné děje, jejichž subjektem je člověk nebo zvíře, vzácněji neživý předmět, jejichž pohyb je spojen s činností člověka:

せめて百ドルでも置いていけばよかったのに。⁴⁷ – *Kdyby tady nechal aspoň sto dolarů (když odcházel).*

そよ風が木の葉を揺らしていった。⁴⁸ – *Lehký poryv větru sotva zavadil o listí (a odletěl).* (Ačkoliv se popisuje přírodní jev, působení větru je popsáno jako projev vůle)

⁴⁵ Lavrentěv, B.P.: Nihongobunpósankóšo. Živoj Jazyk, Moskva 2005, str.133

⁴⁶ Danilov, A.J.: Japonskij jazyk: Glagol: Kategorija vida. Muravej- Gaid, Moskva 2001, str.105

⁴⁷ Danilov, A.J.: tamtéž, str.107

⁴⁸ Danilov, A.J.: tamtéž, str.107

Připojení sloves *いく* a *くる* k přechodníkům vždy vyvolává popis dvou následných dějů: „realizovat (na nějakém místě) daný děj a odejít (jít dál) nebo přijít (do toho místa, kde se nachází mluvčí).“⁴⁹

Výjimkou je zvláštní slovní spojení *いってくる*, které označuje „zajet si/zajít si někam“, to znamená jet/jít někam a vrátit se zpátky domů. Myslím si, že je třeba věnovat pozornost slovnímu spojení *行ってきます* - doslovně „Já jdu“ nebo zdvořileji *行ってまいります*, - tento výraz je charakteristický pro komunikaci v rodině. Kromě rodiny se také užívá mezi lidmi, kteří jsou členy jedné skupiny. Tímto se jakoby zdůrazňuje odchod za hranice „svého“ okruhu s podmínkou závazného návratu.⁵⁰ Odpovědí na pozdrav při loučení bude *いって(い)らっしゃい* - doslova „Běžte a vraťte se.“

2) paralelní (současný) děj. V této skupině se jako významová slovesa užívají dějová slovesa, slovesa vyjadřující projev vůle a přechodná slovesa:

連れて行く/来る – *brát s sebou, odvádět/přivádět*

映画を見に友達を連れて行きます。 - *Půjdu do kina společně s kamarádem.*

パーティーに妹を連れて来ました。 - *Přišel na večírek s mladší sestrou.*

V tomto případě je zajímavé věnovat se tomu, že je důraz kladen na události- *jít do kina a přijít na večírek*. Proto jsou významová slovesa užita ve spojení se slovesy *行く* a *来る*, která plní pomocnou funkci. Pro objasnění je třeba říci, že pokud by byl důraz kladen na děj, věty by vypadaly takto: *友達を連れて映画を見に行きます* a stejně tak *妹を連れてパーティーに来ました* .

⁴⁹ Danilov, A.J.: tamtéž, str.108

⁵⁰ Mušinskij, A.F.: *Nihongo no kaiwa ni joku cukawareru hyógen*. Muravej-Gaid, Moskva 2003, str.14

抱いて行く/来る – *držet na rukou (například dítě), objímat*

スーパーへ子供を抱いて行きました/抱いて来ました。 – *Šla (přišla) do supermarketu s dítětem v náručí.*

(駅まで/から) 送って行く/来る – *doprovodit (na/ze zastávky)*

妹をうちから駅まで送って行く。 – *Jít vyprovodit mladší sestru od domu k zastávce.*

妹を駅まで送って来てすぐ帰りました。 – *Vyprovodil sestru k zastávce a hned se vrátil.*

V prvním příkladu je vztažným bodem v prostoru dům, ze kterého se vzdálili směrem k zastávce. V druhém příkladu je vztažným bodem zastávka, ke které přišli, a od které potom on odešel. Totéž se dá říct i o všech následujících slovních spojeních:

(車に) 乗せて来る/行く – *dovážet (autem)*

運んで行く/来る – *odvážet, odnášet/přinášet, přivážet (nějaký náklad)*

持って行く/来る – *odnášet, brát, brát s sebou/přinášet*⁵¹

Ve všech uvedených příkladech děje nejen že probíhají zároveň, ale také ve smyslovém vztahu splývají v jeden celek, protože jsou zaměřeny na dosažení jednoho cíle. Významnou část těchto obrátů v současném jazyce je možné považovat za lexikalizovanou, to znamená neposuzovanou jako spojení dvou sloves, ale jako „samostatné lexikální jednotky“⁵² (např. *持っていく – brát s sebou, 持ってくる – přinášet, 持ってくる mottekaeru – brát domů [z práce atd.]*).

3) příslovečná určení a způsob realizace pohybu. V této skupině jako významová slovesa vystupují dějová nepřechodná slovesa. Jestliže sémantika významového

⁵¹ Danilov, A.J.: Japonskij jazyk: Glagol: Kategorija vida. Muravej- Gaid, Moskva 2001, str.109

⁵² Danilov, A.J.: Japonskij jazyk: Glagol: Kategorija vida. Muravej- Gaid, Moskva 2001, str.108

slovesa obsahuje element pohybu (jako 歩く), pak označuje způsob (方法).⁵³

V ostatních případech pak příslovečné určení způsobu (動作の状態)⁵⁴. Avšak sémanticky jsou všechna rozebíraná slovesa zbavena vektoru směřování, který je vyjádřen slovesy いく nebo くる。 .

Rozebereme několik příkladů se slovesy, které mohou označovat pohyb:

泳いでいく/くる – *odplouvat/připlouvat*

セウフベルトを持って泳いで来ました。 – *Připlaval se záchranným kruhem.*

駆けていく/くる – *odbíhat, uskakovat/přibíhat, naskakovat*

歩いていく/くる – *odcházet/přicházet (pěšky)*

走っていく/くる – *odbíhat/přibíhat*⁵⁵

Další příklady se slovesy, které nemohou označovat pohyb a které poukazují na dokončení děje, jinak řečeno na dokonaný fakt:

座ってくる – *sedat si (vedle)*

やっと座れて来ました。 – *Nakonec si sedli.*

負ぶさってくる – *sednout si někomu na ramena (přímý i přenesený význam)*

彼はあつくましい人で両親の背中に負ぶさって来ました。 – *Je drzý a pověsil se rodičům na krk.*

眠ってくる – *usínat, usnout*

子供達とも眠って来ました。 – *Děti usnuly.*

---

⁵³ Danilov, A.J.: tamtéž, str.109

⁵⁴ Danilov, A.J.: tamtéž, str.109

⁵⁵ Danilov, A.J.: tamtéž, str.120

乗っていく/くる – odjíždět/přijíždět (dopravním prostředkem, na koni atd.)

電車に乗って行きました/来ました。 - Přijel/odjel autem.

Ačkoliv se v tomto případě jedná o pohyb v prostoru, samotné sloveso 乗る má pouze význam *nacházet se, sedět*, jinými slovy použít něco jako prostředek pohybu, přesunu.

4) pokud se významové sloveso spojí se slovesem いく/くる, vytvoří tak fakticky nové slovo, které označuje ucelený děj, akci nebo působení. V této skupině na rozdíl od předchozí působí významová slovesa, jejichž sémantika nejenže zahrnuje element pohybu, ale i moment jejího celkového (abstraktního) směřování (např. とうざかる - vzdalovat se). Užití pomocných sloves いく/くる pouze připoutává tento zaměřený děj ke vztažnému bodu a ukazuje, jestli probíhá vzdálení od mluvčího nebo přiblížení k němu.⁵⁶

O těsném spojení (a ne pouhém připojení) pomocného a významového slovesa (narozdíl od první uvedené skupiny) svědčí skutečnost, že mezi ně není možné vložit žádné slovo nebo frázi bez ztráty významu (うちへ帰ってくる - vrátit se domů, zatímco 帰ってうちへ来る⁵⁷ – je nesmysl).

Prozkoumejme podrobněji příklady, které se týkají této skupiny:

上がっていく/くる – vystupovat (*jsme dole/nahore*)

Například člověk stojící dole na schodech, po kterých musí vystoupit nahoru, řekne : 五階に上がって行きます - vystoupím (*půjdu*) do pátého patra. Člověk

⁵⁶ Lavrentěv, B.P.: Nihongobunpósankóšo. Živoj Jazyk, Moskva, str.141

⁵⁷ Danilov, A.J.: Japonskij jazyk: Glagol: Kategorija vida. Muravej- Gaid, Moskva 2001, str.111

čekající nahoře na toho, kdo stoupá nahoru, řekne: 五階に上がって来ます –
vystoupí do pátého patra.

V případech, kdy lexikální význam slovesa označuje děj orientovaný k mluvčímu (například přibližovat se- ちかづく) nebo naopak děj, který vyjadřuje vzdálení (například utíkat- 逃げる), může být užito buď jen sloveso 来る v první variantě nebo sloveso 行く ve druhé. Například バスはちかずに来ました – *autobus se přibližuje, přijíždí*, ale 子供は友達から逃げて行きました – *dítě uteklo od kamaráda.*

Výše uvedené se týká těchto slovních spojení se slovesem:

降りてくる – *scházet, klesat (shora, z nebe)*

帰っていく/くる – *odcházet, přicházet domů*

擦り寄ってくる – *přikrádat se*

おとずねてくる – *přicházet (na návštěvu)*

ちかずにくる – *přibližovat se*

伝わっていく/くる, 広まっていく/くる – *přecházet, šířit se (od nás)/docházet, dobíhat (k nám)*

とうざかっていく – *vzdalovat se*, 去る – *odcházet, opouštět (navždy)*

出て行く/くる – *vycházet/přicházet (vycházet nám naproti)*

飛び出していく/くる – *vyrážet (z naší budovy)/vyskakovat (přímo na nás)*

逃げていく – *utíkat (zdrhat)*

発っていく/くる – *vycházet na horu (jsme na úpatí/na vrcholu)*

落ちていく/くる – *spadnout (jsme na střeše/k našim nohám)*

乗り出していく/くる – *vystupovat, vyjíždět (od nás)/vyšvihnout se (k nám)*

上っていく – *stoupat (nahoru po služebním žebříčku)*

入っていく/くる – *vcházet (jsme uvnitř budovy/jsme v budově)*

引き上げていく – *odcházet, opouštět pozici (kde jsme se zdržovali)*

ぶつかってくる – *střetávat se s něčím*

戻っていく/くる – *vracet se (zůstali jsme/ k nám)*⁵⁸

4.2. Užití konstrukcí ~ て/で + いく/くる pro popis vývoje děje

v čase

V některých konstrukcích ~ て/で + いく/くる, které se používají pro upřesnění vývoje děje v prostoru a o kterých byla řeč v předchozí kapitole, si slovesa 行く a 来る ve velké míře zachovávají své původní významy, přičemž fungují buď samostatně nebo ve spojení s významovým slovesem.

Narozdíl od nich skupina konstrukcí ~ て/で + いく/くる, která se používá pro popis vývoje děje v čase, může být posuzována jako “klasický případ”⁵⁹ podoby prostorového a časového směřování děje. V této funkci slovesa 来る a 行く ztrácí svůj lexikální význam. Avšak tím, že fungují jako pomocná slovesa, přidávají významovým slovesům určitý gramatický význam. Schématicky to A. J. Danilov uvádí takto:

---

⁵⁸ Bykova, S. A.: Ustojčivye slovosočetańija v sovremennom japonskom jazyke. MGU, Moskva 1985, str.23

⁵⁹ Danilov, A.J.: Japonskij jazyk: Glagol: Kategorija vida. Muravej- Gaid, Moskva 2001, str.112

て/で + くる

okamžik výpovědi

て/で + いく

て/で + いる

Pro větší přehlednost A. J. Danilov použil jako příklad sloveso 暮らす žít a pokusil se ukázat, jak se vývoj tohoto děje může dělit na tři významné etapy:⁶⁰

いままで – stav děje do tohoto momentu	今日 – popis současného procesu nebo stavu	今後 – vývoj děje v budoucnosti
私は今まで何とか暮らしてきた(し)。 - Doted' jsme nějak přežili.	私たちは今裕福に暮らしている。 – Momentálně jsme zámožní.	これからも何不自由なく暮らしていきましょう。 – V budoucnu budu žít tak, aniž bychom si něco odpírali.
Sloveso くる se nepřekládá, je těsně spojeno s příslovecným určením času imamade a s minulým časem slovesa-přísudku.	Děj se nerozvíjí v čase. Konstatuje se jen současný stav nebo proces, který probíhá v přítomnosti mluvčího.	Sloveso いく se nepřekládá. Je těsně spojeno s příslovecným určením času korekara a budoucím časem nedokonavého vidu slovesa-přísudku.

4.3. Užití pomocného slovesa くる v konstrukcích označujících počátek děje.

Sloveso くる označuje ukončení děje. Lépe řečeno, že v daném případě jde o označení jakési stadiální hranice, konkrétně konce děje, který změnil minulost a určitým způsobem ovlivnil budoucnost- 科学は発展してきた“věda

⁶⁰ Danilov, A.J. : tamtéž, str.113

se vyvinula”, což dříve nebylo a stalo se faktem, který charakterizuje skutečnost. Zvláštností podobné významové nuance je to, že se v tomto případě nazývá ukončením. Danilov ji posuzuje jako počátek, a také zvlášť vyděluje psychický aspekt.

Jak je patrné z nadpisu, v konstrukcích tohoto typu se neuzívá sloveso *いく*. Je to vysvětleno tím, že v daném případě se nepopisuje pouze vývoj děje v čase, ale i vznik, zrod něčeho nového, které je v našem vědomí a vnímání pomyslně spojeno pouze s pohybem k nám, ve směru existujícího reálného světa. Jako významová v této skupině většinou působí jednorázová slovesa (popisující momentální děje), která nevyjadřují vůli, ale přirozeně začínající samovolně vznikající jevy. A. J. Danilov vyčleňuje dvě podskupiny:

1) Do této podskupiny Danilov řadí případy popisující psychický stav člověka (心理的現象の発生⁶¹) - city a pocity, které se mohou ve vědomí mluvčího rozvíjet pouze ve směru přiblížení ke konajícímu předmětu. Uvedme několik příkladů:

祖父の思い出が心に蘇ってきた。 – *V srdci ožily vzpomínky na dívku.*

あのような旅行の後きまって疎遠の気持ちが起こってくる⁶²。 – *Po takových cestách neměně vzniká pocit odcizení.*

Do této podskupiny je možné zařadit některá slovní spojení:

(思いが)あふれてくる – *neustále o něčem přemýšlet (rojí se myšlenky, přemáhají myšlenky)*

(真の感じが)現れてくる – *projevuje se opravdový cit*

頭に考えが浮かんでくる – *napadnout (myšlenka)*

(新しい)考えが出てくる – *objevuje se nová idea*

---

⁶¹ Danilov, A.J.: Japonskij jazyk: Glagol: Kategorija vida. Muravej- Gaid, Moskva 2001, str.114

⁶² Danilov, A.J.: tamtéž, str.115

2) K druhé podskupině se řadí případy, kdy je popisováno lidské vnímání (人間の感覚の生起⁶³), včetně fyzického vnímání (精神的・肉体的感覚⁶⁴).

Podrobněji to prozkoumáme na následujících příkladech:

乳の張る痛みが、朝になると肩まで溯ってきた。 – *S příchodem rána se bolest, která vznikla na hrudi, přesunula do ramenou.*

私は夜十一時になると眠気が襲ってくる。 – *Od jedenácti hodin večer mě začíná přemáhat ospalost.*

身近な人との死別は彼の頭にしみじみと答えてきた。 – *Ztráta blízkých silně ovlivnila jeho rozum.*

新しい鈍痛の波が押し寄せてきた⁶⁵。 – *Mám (má) nové návaly tupé bolesti.*

4.4. Užití konstrukcí ~ て/で+いく/くる pro popis změny stavu

A. J. Danilov pro analýzu dané funkce použil schéma, v jehož centru není „moment výpovědi“, ale „časový okamžik, který je spojen s mluvčím“⁶⁶:

て/で + くる časový okamžik, který je spojen s mluvčím て/で+いく

V této funkci působí slovesa, která nevyjadřují vůli, ale popisují jevy vznikající přirozeným způsobem. Avšak existují příklady, kdy se užívají i slovesa vyjadřující vůli, ale to jen v takovém kontextu, ve kterém mluvčí nemůže ovlivnit realizaci těchto dějů.

Tuto funkci zkoumal A. J. Danilov na příkladu slovesa 変わる „měnit se“, kdy je jasné, že zkoumané vidové tvary ~ て/で +いく/くる mají doplňující významy.

⁶³ Danilov, A.J.: tamtéž, str.116

⁶⁴ Danilov, A.J.: tamtéž, str.116

⁶⁵ Danilov, A.J.: tamtéž, str.117

⁶⁶ Danilov, A.J.: Japonskij jazyk: Glagol: Kategorija vida. Muravej- Gaid, Moskva 2001, str.118

Na jednu stranu 変わってくる → 表情が変わってきた „změnil se výraz obličeje“ společně s tím označuje 段々変わり始めた „postupně se začal měnit“.

A na druhou stranu – 変わっていく → 書いている内に父の顔はだんだん変わっていく „zatímco otec píše, výraz jeho tváře se postupně mění“. Dá se říct, že tvary ~て/で + いく/くる v této funkci nahrazují durativní vid sloves v závislosti na tom, jaký časový okamžik je spojen s mluvčím.

Pokud se děj začíná vyvíjet a ve vztahu k času se přibližuje k mluvčímu, tak se užívá tvar ~て/で+いく. Pokud se děj začíná vyvíjet a pokračuje ve svém vývoji do šířky, to znamená, že se vzdaluje od mluvčího, užívá se tvar ~て/で+くる. Prozkoumejme podrobněji příklady, které uvádí A. J. Danilov:

明らかに蜘蛛は細かくなってきた。 – Pavouci se bezpochyby (nepochybně) zmenšili. (v tomto případě mluvčí oceňuje změny, ke kterým došlo, a spojuje je s okamžikem, kdy se objevil výsledek. Forma vyjádření myšlenky je taková, jako kdyby mohl mluvčí ovlivnit výsledek.

どこまで自分は墮落していくのだろうか⁶⁷。 – Jak dlouho se budu ponižovat (klesat)? B tomto příkladu mluvčí pozoruje probíhající změny jakoby stranou a spojuje je s takovým okamžikem, kdy už není schopný nic změnit.

5. Odlišné chápání směru v japonštině na pozadí češtiny a ruštiny

Povšimněme si, že slovesa vyjadřující přiblížení a oddálení slouží jako ukazatel toho, jak se cítí mluvčí v prostoru. Podle ruské japanistky M. P. Gerasimové v japonštině existují ve srovnání s jinými jazyky určité rozdíly. Zejména v situaci, kdy se dva rozmlouvající lidé (např. učitel a student) nacházejí na místě, které je vzdálené od místa, kde se obvykle potkávají (prostory

---

⁶⁷ Danilov, A.J.: tamtéž, str.118

univerzity; posluchárna, kde probíhá výuka). Student neodpoví na otázku učitele „*Přijdete ke mně na vyučování?*“ slovesem „přijdu“ (jak by tomu bylo v ruštině, češtině a angličtině), ale slovesem 行きます – „půjdu“. To svědčí o tom, že v prostorovém vnímání se za centrum považuje místo, kde se v danou chvíli nacházejí oba mluvčí a místo, kam je třeba jít, a které je stejně vzdálené od obou dvou. Zatímco v rozhovoru v ruštině a češtině by odpověď na otázku „*Přijdeš na vyučování?*“ v každém případě zněla „*Přijdu.*“ , a ne „*Půjdu.*“, protože důraz by nebyl kladen na místo, ale na mluvčího. Zde lze zařadit také následující příklad:

あのね、土曜日に家に遊びに来てよ。 – *V sobotu ke mně přijď na návštěvu, jo ?*

土曜日か、行けるかどうかまだわからない。 - *V sobotu? Zatím nevím, jestli přijdu nebo ne.*

Z pohledu ruského jazyka a prostorového vnímání je pozoruhodný i následující příklad, kdy na různých stranách cesty stojí dva lidé, a jeden z nich nabízí druhému, aby přešel na jeho stranu. Japonec, který přechází cestu a jde k tomu, kdo ho vyzval, neřekne „*přijdu k tobě*“ (来ます), jak by to bylo v ruštině nebo češtině, ale řekne 行きます – doslova „*půjdu*“. Vychází z toho, že podle japonské mentality není hlavním „sblížení objektů“ (toho, kdo zve a kdo jde), ale pohyb jdoucího v prostoru, protože se vzdaluje z místa, kde se nachází.

Jako další případ toho, že podle zákonů japonské logiky vyjádřené v jazyce není hlavním fakt sblížení objektů, ale jejich pohyb v prostoru vzhledem k místu, kde se nachází konající objekt a který pro něj bude vzdálením od tohoto místa, můžeme uvést situaci, kdy v telefonním rozhovoru mezi osobou, která je kdekoliv mimo Japonsko a osobou, která je v Japonsku, na otázku druhého „*Přijedeš do Japonska?*“ –日本に来ますか -druhá osoba odpovídá „*Ano, pojedu.*“ (はい、行きます). V případě ruštiny a češtiny by mluvčí řekl spíše „*Ano, přijedu*“, maje na mysli, že dojde ke sblížení mluvčích.

Obecně se dá říci, že ve většině příkladů, kdy by z pohledu logiky ruštiny nebo češtiny bylo užito sloveso *přicházet*, *přijíždět* nebo jiné sloveso vyjadřující sblížení objektů, v japonštině (když vezmeme v potaz prioritní význam pohybu mluvčího v prostoru vzhledem k místu, kde se nachází v danou chvíli), bude užito sloveso 行く vyjadřující vzdálení od tohoto místa. Tato zvláštnost se vyskytuje i v případě užití sloves くる a いく jako pomocných sloves. Například věta, která bude v ruštině znít „*Přiletím k vám na křídlech*“ (nezávisle na tom, kde se nachází osoba, ke které „letí“), bude v japonštině 飛んでいきます。飛んできま
す užita pouze v případě, jestliže to říká ten, ke komu „přiletěli“.

Je třeba zmínit i užití slovesa 行く ve významu, který zpravidla nebývá uveden ve slovnících – „*zabývat se něčím*“. Například pokud odborník na japonskou literaturu mluví o okruhu své činnosti a chce přitom zdůraznit výzkumnou činnost, na rozdíl od překladů literárních děl, kterým se nevěnuje, může říct: 私は日本文学 を専門としていますが翻訳を専門に行
っていません – doslova: „*Můj obor je japonská literatura, ale překlady se nezabývám.*“

Také je třeba zmínit případ, který se prakticky do jiných jazyků nepřekládá. Užívá se při vyjádření připravenosti k činnosti, při rozhodnutí děj zakončit, a také v případě, že je mluvčí přesvědčen, že činnost provede.

田中さんをお呼びに来ます。 – *Ja zavolám pana Tanaku.*

Závěr

V této práci jsem zkoumala japonská slovesa pohybu 来る a 行く. Prostudovala jsem vědecké práce, články, disertace, referáty a přednášky známých lingvistů, zejména ruských, především díky tradici ruské japanistiky a dostupnosti patřičné literatury. Po shrnutí výše uvedeného se dá říci, že slovesa 行く a 来る jako slovesa pohybu předpokládají existenci prostoru a času, v nichž k tomuto pohybu dochází.

Sloveso 行く je ve většině případů slovesem pohybu, které vyjadřuje děj probíhající od určitého momentu nebo z určitého místa a směřující do budoucna nebo dopředu. Zatímco sloveso 来る vyjadřuje děj, který probíhá ve směru k mluvčímu, a také rozvoj děje od momentu v minulosti k určitému momentu, který bude následovat.

Slovesa 行く a 来る mají konkrétní lexikální významy, ve kterých se všeobecně užívají. V případech, kdy sloveso 行く označuje pohyb jako takový, je možné rozdělit jeho užití do několika kategorií v závislosti na tom, s jakým tázacím slovem se pojí (kam, čím, jak a z jakého důvodu).

Kromě toho se slovesa いく a くる užívají jako pomocná slovesa poukazující na trvání nebo směřování děje vyjádřené slovesem v přechodníkovém tvaru, ke kterému jsou připojeny. Užití slovesa くる jako pomocného slovesa poukazuje na začátek nebo konec děje, který je vyjádřen slovesem užitým v přechodníkovém tvaru, nebo na formování, začátek a konec stavu nebo okolnosti vyjádřené podstatným jménem. Zatímco sloveso いく jako pomocné

poukazuje na děj, který je v procesu rozvoje a který je směřovaný do budoucna. Přitom lze říci, že konkrétní významy pomocných sloves いく a くる úzce souvisí s významem významového slovesa.

Příklady užití sloves 来る a 行く uvedené v této práci svědčí o tom, že při jejich užívání není třeba vycházet pouze z gramatických pravidel, ale je důležité brát v potaz i národní charakter Japonců a jejich tradice. Jak jsem uvedla v příslušných kapitolách, narozdíl od češtiny, ve které je důležitý fakt sblížení objektů, se v japonštině klade důraz na pohyb objektů v prostoru, což cizincům znesnadňuje adekvátní vnímání významu děje a a zapříčiňuje nestandardní použití těchto sloves.

V práci jsem se pokusila ukázat nejen důležitý význam sloves pohybu 来る a 行く, ale na mnohých příkladech ukázat způsoby vyjádření významových odstínů, které jsou těmto slovesům vlastní. Ty podle mého názoru pomáhají hlouběji odhalit jejich význam.

Toto jsou charakteristické zvláštnosti sloves 行く a 来る, jejichž definování bylo cílem této práce.

Resumé

The categories of space and time exist in understanding of all the cultures and are reflected in the specialities in the usage of direction verbs. The research of the specialities is not represented only by the profound interest in linguistics and successful acquisition of the foreign language but also in the recognition of the particular features of the national mentality. Particularly the verbs expressing the approximation and remoteness refer directly to the speaker and his feeling in the matter of space. The direction verbs in Japanese are *kuru* and *iku* - to come and to go. Their usage has a number of specialities which are researched in this paper.

In my work I also concentrate on the auxiliary aspect in the usage of verbs expressing the continuation and direction of the process. This aspect is expressed by the verb in the participle form to which the verbs *kuru* and *iku* are affixed. My main aim is the research of the specialities of such verbs and their lexical usages, which are from the point of space and time differently understood, and the way the difference is expressed especially in the Russian, Czech and Japanese.

Bibliografie

Použitá literatura

1. Alpatova, V. M.: Jazykoznanije v Japoniji. Raduga, Moskva 1983
2. Bykova, S. A.: Ustojčivye slovosočtanija v sovremennom japonskom jazyke. MGU, Moskva 1985
3. Danilov, A.J.: Japonskij jazyk: Glagol: Kategorija vida. Muravej- Gaid, Moskva 2001
4. Fel'dman, N. I.: Japonskij jazyk. URSS, Moskva 2002
5. Golovnin, I. V. : Slovo i obraz: Novoje v japonskoj filologiji. MGU, Moskva 1990
6. Golovnin, I. V.: Voprosy japonskoj filologiji. Izdatel'stvo Moskovskogo universiteta,, Moskva 1977
7. Golovnin, I. V.: Voprosy japonskoj filologiji. Izdatel'stvo Moskovskogo instituta, Moskva 1970
8. Iljušin, I. V.: Japonskij jazyk v dialogach. Progress, Moskva 1993
9. Karajev, B. A.:Osnovy japonskogo jazyka. Izdatel'stvo Ural'skogo universiteta, Jekatěrinburg 2002
10. Krouský, I.: Japonsko Český Slovník. LEDA, Praha 2005
11. Lavrentěv, B.P.: Nihongobunpósankóšo. Živoj Jazyk, Moskva 2005
12. Lavrentěv, B.P.: Gendaiwarodžiten. Živoj jazyk, Moskva 2004
13. Mušinckij, A.F.: Nihongo no kaiwa ni joku cukawareru hyógen. Muravej-Gaid, Moskva 2003
14. Panina, A. S.: Problemy leksičeskoj neodnoznačnosti pri perevode s japonskogo jazyka na russkij. RAN, Moskva 2002
15. Prjachina, L. V.: Grammatika japonskogo jazyka dlja studentov pervogo kursa. ACT, Vladivostok 1998
16. Sevostjanova A.A.: Nihongo no džidóši. Živoj Jazyk, Moskva 2006
17. Syromjatnikov, N. A.: Klasičesskij japonskij jazyk. Nauka, Moskva 2002
18. Syromjatnikov, N. A.: Razvitije novojaponskogo jazyka. Editorial URSS, Moskva 2004

19. Šklovskij, I. G.: Praktičeskij sintaksis japonskogo jazyka. Torsing, Moskva 2005
20. Vardul', I. F.: Aktual'nyje problemy japonskogo jazykoznanija. Nauka, Moskva 1986
21. 新村出編: 広辞苑。岩波書店、東京 1955
22. 西尾実: 国語辞典。岩波書店、東京 1965

Internetové odkazy

1. Hui Yin: Proceedings of the North West Linguistics Conference 2002, A Cognitive Approach to the Japanese Verb *Kuru* "Come", http://edocs.lib.sfu.ca/projects/NWLC2002/NWLC2002_Proceedings_Complete_Volume.pdf, 15.08.2008